EFICAS project

ເຕັກນິກລະບົບການປູກພືດ ໂດຍການນຳໃຊ້ພືດຕະກຸນຖົ່ວສະຫຼັບ

ວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຮ່ວມກັບຊາວກະສິກອນ

AFD AGENCE FRANÇAISE DE DÉVELOPPEMENT

cirad

ສາລະບານ

I. ສະພາບລວມ.. 5

II. ພືດຕະກຸນຖົ່ວ.. 6

III. ວິທີການ.. 9

3.1 ການປູກຖົ່ວແດງສະຫຼັບກັບການປູກສາລີ.................................. 9

3.2 ເຕັກນິກການປູກແຮປ່ອຍຄັ່ງໃນພື້ນທີ່ໄຮ່ເຂົ້າ ແລະ ສາລີ............... 12

3.3 ການປູກຖົ່ວ Crotalaria (ປໍເທື່ອງ) ກ່ອນການປູກຖົ່ວເຫຼືອງ
ຢູ່ເຂດພູພຽງຊຽງຂວາງ.. 18

ເອກະສານອ້າງອີງ.. 23

I. ສະພາບລວມ

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ (ສປ ປ ລາວ) ມີເຈດຈຳນົງ ແລະ ໄດ້ກຳນົດຄາດໝາຍສູ້ຊົນ ເພື່ອລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແລະ ປົດປ່ອຍປະເທດຊາດຂອງຕົນ ອອກຈາກກຸ່ມປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ໃຫ້ໄດ້ໃນປີ 2024 ວຽກງານການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາທີ່ດິນກະສິກຳ ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງຍຸດທະສາດຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ເພື່ອແນໃສ່ຕອບສະໜອງເປົ້າໝາຍ ການຄ້ຳປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ ເວົ້າລວມ ເວົ້າສະເພາະວຽກ ການນຳໃຊ້ດິນເພື່ອການປູກພືດ ສະບຽງອາຫານ ແລະ ພືດເສດຖະກິດ ທີ່ມີຊາວກະສິກອນ ຫຼາຍກວ່າ 80% ຂອງຊາວກະສິກອນ ກຳລັງປະຕິບັດຢູ່ນັ້ນ ໃຫ້ໄດ້ນຳໃຊ້ເຕັກກະສິກຳ ທີ່ສາມາດປັບຕົວໄປຕາມດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ພ້ອມດ້ວຍໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ການນຳໃຊ້ພືດຕະກຸນຖົ່ວມາປູກກ່ອນ, ປູກສະຫຼັບ ແລະ ປູກໝູນວຽນ ກັບການປູກພືດຫຼັກຂອງຊາວກະສິກອນປູກ ເຊັ່ນ: ສາລີ, ເຂົ້າ... ຢູ່ເຂດເນີນສູງ ເພື່ອນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ດິນໃຫ້ເກີດຜົນເປັນປະໂຫຍດສູງສຸດ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບເພີ້ມໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ (ໄດ້ທັງ 2 ພືດ), ເພື່ອປັບປຸງບຳລຸງດິນ ແລະ ເພື່ອປົກປ້ອງການລະເຫີຍອາຍຂອງນ້ຳຈາກໜ້າດິນໃນຊ່ວງແຫ້ງແລ້ງ(ເວລາຝົນບໍ່ຕົກ) ແລະ ສາມາດເຮັດໃຫ້ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ ໃຫ້ສາມາດປັບຕົວໄປຕາມດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ດັ່ງນັ້ນ, ຈິ່ງໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ໃນການເຜີຍແຜ່ບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການອັນດີ ກ່ຽວກັບການປູກພືດແບບການນຳໃຊ້ພືດຕະກຸນຖົ່ວ ປູກກ່ອນ, ປູກສະຫຼັບ, ປູກໝູນວຽນ ກັບພືດຫຼັກ (ສາລີ ແລະ ເຂົ້າໄຮ່) ໂດຍມີຫົວຂໍ້ດັ່ງນີ້:

- ການປູກຖົ່ວແດງ ສະຫຼັບການປູກສາລີ.
- ການປູກຖົ່ວແຮ ສະຫຼັບກັບການປູກເຂົ້າໄຮ່ ຫຼື ສາລີ ແລ້ວປ່ອຍຊັ່ງ.
- ການປູກຖົ່ວ Crotalaria sp. (ປໍເທື່ອງ)ກ່ອນການປູກຖົ່ວເຫຼືອງ ຢູ່ເຂດພູພຽງຊຽງຂວາງ.

  ເຕັກນິກການປູກພືດໂດຍການນຳໃຊ້ພືດຕະກູນຖົ່ວແມ່ນ ໄດ້ຄັດເອົາຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງ

ໂຄງການລະບົບການຜະລິດກະສິກຳທີ່ປັບຕົວໄປຕາມດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (EFICAS) ຢູ່ 4 ແຂວງພາກເໜືອຂອງ ສປປລາວ ເຊັ່ນ: ແຂວງຜົ້ງສາລີ, ຫົວພັນ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ແຂວງຊຽງຂວາງ ລະຫວ່າງປີ 2015-2019 ໂດຍ: ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ກໍ່ຄື: ແຜນງານພັດທະນາເຂດເນີນສູງ ພາກເໜືອຂອງ ສປປລາວ (NUDP 2.2).

ປື້ມຄູ່ມືເຫຼັ້ມນີ້ຈະສາມາດເປັນບ່ອນອ້າງອີງອັນດີແກ່ທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ບໍ່ວ່າຈະເປັນພະນັກງານສະໜາມ, ພະນັກງານການນໍາ, ພະນັກງານໂຄງການ, ພະນັກງານແຂວງ ແລະ ເມືອງ ກໍຄືນັກສຶກສາປັນຍາຊົນລວມທັງຊາວກະສິກອນ ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈໃນການພັດທະນາທີ່ດິນກະສິກໍາ ເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກະສິກໍາມີຄວາມຍືນຍົງ.

II. ພືດຕະກຸນຖົ່ວ

ພືດຕະກຸນຖົ່ວແມ່ນເປັນພືດໜຶ່ງທີ່ສາມາດປັບປຸງດິນໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນໄດ້ດີ ເພາະວ່າພືດຕະກຸນຖົ່ວດັ່ງກ່າວ ມີຄຸນສົມບັດພິເສດຄື: ຮາກພືດຕະກຸນຖົ່ວສາມາດສ້າງປຸ່ມຢູ່ຮາກຖົ່ວໃນປຸ່ມດັ່ງກ່າວມີຈຸລິນຊີຈໍາພວກໄຣໂຊບຽມ ຢູ່ຈໍານວນຫຼາຍ ໄຣໂຊບຽມນີ້ສາມາດດຶງເອົາທາດໄນໂຕຣເຈນ ຈາກອາກາດມາໃຊ້ ເມື່ອພືດເນົ່າເປື່ອຍຍ່ອຍສະຫຼາຍລົງດິນແລ້ວກໍ່ຈະເພີ່ມທາດໄນໂຕຣເຈນ ແລະ ອິນຊີວັດຖຸໃຫ້ແກ່ດິນ.

ພືດຕະກຸນຖົ່ວສາມາດເປັນຝຸ່ນອິນຊີຊະນິດໜຶ່ງໂດຍໄດ້ຈາກລໍາຕົ້ນ ແລະ ໃບ ຂອງພືດຕະກຸນຖົ່ວທີ່ປູກໄວ້ຫຼືເກີດຂຶ້ນເອງຕາມທໍາມະຊາດ ເມື່ອຮອດເວລາທີ່ພືດຈະເລີນເຕີບໂຕເຕັມທີ່ຄື: ພືດອອກດອກຈົນຮອດດອກບານເຕັມທີ່ ກໍ່ຕັດໄຖກົບ ຫຼື ໄຖກົບລົງດິນທັງຕົ້ນ ແລະ ໃບ ຫຼື ປະໄວ້ເປັນເສດພືດປົກຄຸມໜ້າດິນ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ປະໃຫ້ເນົ່າເປື່ອຍຍ່ອຍສະຫຼາຍລົງສູ່ດິນກໍ່ຈະ ຊ່ວຍເພີ່ມທາດອາຫານພືດ ແລະ ເພີ່ມອິນຊີວັດຖຸໃຫ້ແກ່ດິນ ຊຶ່ງເປັນປະໂຫຍດສໍາລັບພືດທີ່ຈະປູກຕໍ່ໄປ.

ລັກສະນະພືດຕະກຸນຖົ່ວນໍາໃຊ້ເພື່ອປັບປຸງດິນ ຫຼື ນໍາໃຊ້ມາປູກສະຫຼັບກັບພືດຫຼັກ

1. ປູກງ່າຍຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ອອກດອກໃນໄລຍະເວລາສັ້ນ ໃຫ້ນໍ້າໜັກຊີວະມ້ວນສານປຽກສູງຄື: ຫຼາຍກວ່າ 2000ກິໂລຕໍ່ 1600 ຕາແມັດ
2. ເປັນພືດທົນແລ້ງ, ທົນຕໍ່ນໍ້າຖ້ວມຂັງ 2-3 ວັນໄດ້ ແລະ ສາມາດປູກໄດ້ທຸກລະດູການມີຄວາມທົນທານກັບພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ໄດ້ດີ
3. ສາມາດຜະລິດເມັດພັນໄດ້ຫຼາຍ ແລະ ຂະຫຍາຍພັນໄດ້ໄວ
4. ເກັບກ່ຽວ ແລະ ຕັດງ່າຍ ມີລໍາຕົ້ນ ແລະ ໃບ ເປື່ອຍສະຫຼາຍໄວ
5. ກໍາຈັດງ່າຍ ຫຼື ບໍ່ມີລັກສະນະການກະຈາຍພັນເປັນວັດສະພືດ

ປະເພດພືດຕະກຸນຖົ່ວນໍາໃຊ້ເພື່ອປັບປຸງດິນ ຫຼື ປູກສະຫຼັບກັບພືດຫຼັກ

1. ຍ່ອຍສະຫຼາຍໄວເພີ່ມທາດອາຫານພືດໃຫ້ແກ່ດິນໄດ້ດີ
2. ຮາກສາມາດສ້າງປຸ່ມເກັບທາດອາຫານພືດມີຫຼາຍ (ປຸ່ມໄຣໂຊບຽມ)
3. ປູກງ່າຍໃຫ່ຍໄວ ມີຮາກ, ໃບ ແລະ ລໍາຕົ້ນຫຼາຍ

ແບ່ງຕາມຄວາມເໝາະສົມທີ່ປັບປຸງດິນ ຫຼື ປູກສະຫຼັບກັບພືດຫຼັກ ມີ 4 ປະເພດ ຄື:

1. ຖົ່ວທີ່ໄຖກົບແລ້ວຍ່ອຍສະລາຍໄວໃນສະພາບພື້ນທີ່ຕ່າງກັນ ເຊັ່ນ:ປໍເທືອງ (Crotalaria sp.), ຕົ້ນສະໂນ.

ຮູບ 1: ປໍເທືອງ

ຮູບ 2: ຕົ້ນສະໂນ

2. ຖົ່ວທີ່ປູກຄຸມດິນຢູ່ສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ປູກສະຫຼັບກັບການປູກສາລີ ເພື່ອຄຸມວັດສະພືດ ຕົ້ນ ແລະ ໃບ ເປັນພຸ້ມ ແລະ ເປັນໄປຕາມໜ້າດິນ ທີ່ສາມາດປັບປຸງດິນເຊັ່ນ: ຖົ່ວດິນເຄືອ, ຖົ່ວລາຍ,   ຖົ່ວຮິງມ້າ, ຫຍ້າໜາມແກ້ວບໍ່ມີໜາມ

ຮູບ 3: ຖົ່ວດິນເຄືອ

3. ຖົ່ວທີ່ໃຫ້ຝັກ ແລະ ແກ່ນ ເປັນອາຫານຂອງຄົນ ແລະ ສັດ ຫຼັງເກັບກ່ຽວແລ້ວໄຖກົບລຳຕົ້ນ, ໃບ ຫຼື ປະໄວ້ປົກຄຸມໜ້າດິນ ໃຫ້ຍ່ອຍສະຫຼາຍຍັງດິນ ເຊັ່ນ: ຖົ່ວຂຽວ, ຖົ່ວພຸ່ມ, ຖົ່ວເຫຼືອງ, ຖົ່ວດິນ, ຖົ່ວແດງ, ຖົ່ວພູ ແລະ ຖົ່ວ

ຮູບ 4: ຖົ່ວພຸມ

4. ພືດຕະກຸນຖົ່ວເປັນຊົງພຸມ ຫຼື ເປັນຕົ້ນໃຫ່ຍ ນອກຈາກຈະປັບປຸງດິນແລ້ວຍັງສາມາດນຳໃຊ້ເປັນປະໂຫຍດຢ່າງອື່ນອີກດ້ວຍ ເຊັ່ນ: ຕົ້ນກະຖິນ, ຕົ້ນຄາມຍອມຜ້າ, ຖົ່ວແຮ ແລະ ຕົ້ນຂີ້ເຫຼັກ

ຮູບ 5:ຖົ່ວແຮ

III. ວິທີການ

3.1.ການປູກຖົ່ວແດງສະຫຼັບກັບການປູກສາລີ

- **ການກະກຽມພື້ນທີ່ ເພື່ອການປູກຖົ່ວແດງສະຫຼັບໃສ່ກັບການປູກສາລີ**
  ຕ້ອງມີການສັງເກດໃຫ້ດີພາຍໃນພື້ນທີ່ຂອງເຮົາກ່ອນຈະປູກຖົ່ວແດງໃສ່ນັ້ນຄື:
  - ຖ້າວ່າສາລີເຮົາສາມາດຄຸມຫຍ້າໄດ້ດີ (ຫຍ້າບໍ່ເກີດຂື້ນ ຫຼື ເກີດຂື້ນໜ້ອຍ) ພຽງແຕ່ຕັດຫຍ້າທີ່ສູງນັ້ນກ່ອນ.
  - ຖ້າວ່າໃນແປງສາລີເຮົາມີຫຍ້າຮົກຫຼາຍ ກໍ່ຄວນຖາງ ຫຼື ຕັດໃຫ້ຕ່ຳທີ່ສຸດ ເພື່ອຈະງ່າຍໃນການປູກ ແລະ ຫຍ້າຈະບໍ່ຄຸມຖົ່ວແດງກ່ອນ.

- **ໄລຍະເວລາທີ່ເໝາະສົມໃນການປູກຖົ່ວແດງສະຫຼັບກັບການປູກສາລີ:**
  ໄລຍະທີເໝາະສົມໃນການປູກຖົ່ວແດງສະຫຼັບກັບການປູກສາລີ ມີຢູ່ 2 ໄລຍະຄື:
  - ໄລຍະທີ1 : ປູກຖົ່ວແດງປະສົມການປູກສາລີ ອາຍຸສາລີ 25-30 ວັນ
  - ຫຼັງຈາກປູກສາລີໄດ້ 25-30 ວັນ ແມ່ນປູກຖົ່ວແດງ ຖ້າພື້ນທີ່ຫາກມີຫຍ້າຫຼາຍເຮົາຄວນອານາໄມດ້ວຍການຖາງ ຫຼື ຕັດໃຫ້ຕ່ຳທີ່ສຸດ ເພື່ອຈະງ່າຍໃນການປູກ ແລະ ຫຍ້າຈະບໍ່ຄຸມຖົ່ວແດງກ່ອນ.
  - ຖ້າວ່າປູກສາລີເປັນຖັນ ແລະ ແຖວຄັກແນ່ນັ້ນ ມັນຈະງ່າຍຕໍ່ກັບການປູກຖົ່ວແດງສັບຫວ່າງ, ແຕ່ວ່າຖ້າປູກບໍ່ມີຖັນ ແລະ ແຖວຈະແຈ້ງນັ້ນ ກໍ່ຄວນສັງເກດໃຫ້ເລື່ອກປູກສັບຫວ່າງລະຫວ່າງຕົ້ນຂອງສາລີ.
  - ໄລຍະຫ່າງຂອງການປູກຖົ່ວແດງ (75x40 ຊມ, ໃສ່ 5 ຫາ 10 ແກ່ນ/ຂຸມ ແລະ ໃຊ້ແກ່ນພັນປະມານ 25 ຫາ 30 ກລ\ຮຕ) ກໍລະນີທີ່ເປັນຖັນ ແລະ ແຖວຄັກແນ່.

ຮູບ 6: ປູກຖົ່ວແດງ ປະສົມການ ປູກສາລີ ອາຍຸສາລີ 25-30 ວັນ

ໄລຍະທີ 2: ປູກຖົ່ວແດງປະສົມສາລີ ອາຍຸສາລີ ໄດ້ 100 ວັນ

- ຫຼັງຈາກປູກສາລີໄດ້ 80-100 ວັນ ແມ່ນປູກຖົ່ວແດງຖ້າພື້ນທີ່ຫາກມີຫຍ້າຫຼາຍ ເຮົາຄວນອານາໄມດ້ວຍການເສຍຫຍ້າອອກຈາກພື້ນທີ່ ກ່ອນຈຶ່ງປູກ.
- ຖ້າວ່າປູກສາລີເປັນຖັນ ແລະ ແຖວຄັກແນ່ນັ້ນ ມັນຈະງ່າຍຕໍ່ກັບການປູກຖົ່ວແດງ ສັບຫວ່າງ, ແຕ່ວ່າຖ້າວ່າປູກບໍ່ມີຖັນ ແລະ ແຖວຈະແຈ້ງນັ້ນກໍ່ຄວນສັງເກດໃຫ້ເລື້ອກ ປູກສັບຫວ່າງລະຫວ່າງຕົ້ນຂອງສາລີ.
- ໄລຍະຫ່າງຂອງການປູກຖົ່ວແດງ (75x40 ຊມ, ໃສ່ 5 ຫາ 10 ແກ່ນ/ຂຸມ ແລະ ໃຊ້ແກ່ນພັນປະມານ 25 ຫາ 30 ກລ\ຮຕ) ກໍລະນີ
- ຖ້າວ່າມີຄວາມຊຸ່ມພຽງພໍ ແລະ ບໍ່ມີຫຍ້າ ກໍ່ສາມາດ ປູກດ້ວຍວິທີການຫວ່ານ ແຕ່ວ່າປະຢັດແຮງງານ ບໍ່ເສຍເວລາ ແຕ່ໃຊ້ແນວພັນຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນຈໍານວນ 40 ຫາ 50 ກລ/ຮຕ.

ຮູບ 7: ປູກຖົ່ວແດງປະສົມສາລີ ອາຍຸສາລີ ໄດ້ 100 ວັນ

- **ການບົວລະບັດຮັກສາຖົ່ວແດງ**

  ມີບັນຫາຕໍ່ກັບແມງໄມ້ ແລະ ສັດຕູພືດ (ໃນຊ່ວງພືດຂະຫຍາຍຕົວໄລຍະທໍາອິດ, ອອກດອກ ແລະ ໃຫ້ໝາກ), ຖ້າເຫັນມີການທໍາລາຍຊ່ວງໄລຍະອອກດອກຄວນສີດພົ່ນດ້ວຍສານເຄມີ (ຢາຂ້າແມງໄມ້) ເຊັ່ນ: ຢາເດສິດສ 3% ໃນປະລິມານ 400ຊຊ/ຮຕ, ສີດພົ່ນໃຫ້ຖົ່ວແປງ, ຖ້າວ່າບໍ່ມີການກໍາຈັດບົ້ງໃນຊ່ວງນີ້ຜົນຜະລິດຈະຕົກຕໍ່າ (ຖ້າບໍ່ແມງໄມ້ ແລະ ສັດຕູພືດ ທໍາລາຍກໍ່ບໍ່ຈໍາເປັນນໍາໃຊ້ສານເຄມີປາບສັດຕູພືດ).

- **ການເກັບກ່ຽວຖົ່ວແດງ**

  ຖົ່ວແດງແມ່ນເປັນພືດຕະກຸນຖົ່ວຊະນິດໜຶ່ງທີ່ມີອາຍຸຍາວ (157ວັນ) (ເປັນພືດໄວຕໍ່ຊ່ວງແສງສັ້ນ) ດັ່ງນັ້ນ ຈະປູກຢູ່ໃນເດືອນ 05 ສາກົນ ຫຼື ປູກໃນ ເດືອນ 08 ສາກົນ ກໍ່ຈະໄດ້ເກັບກ່ຽວຢູ່ຊ່ວງເດືອນ 01 ສາກົນ, ການອອກດອກຂອງຖົ່ວແດງ ແມ່ນຈະອອກຢູ່ 2 ຊຸດ,ການອອກດອກຊຸດທີ່2 ຈະຫ່າງຈາກຊຸດທີ1 ປະມານ 1 ອາທິດ, ຫຼັງການດອກປະມານ 2 ເດືອນ ເຮົາຈະສັງເກດເຫັນ ຝັກຖົ່ວແດງປ່ຽນເປັນສີດໍາ ຫຼື ສີນໍ້າຕານອົມແດງ ແມ່ນສາມາດເກັບກ່ຽວໄດ້, ການເກັບກ່ຽວແມ່ນກ່ຽວ(ຍາມເຊົ້າກ່ອນແດດກ້າເພາະວ່າຝັກຖົ່ວແດງຈະບໍ່ແຕກ) ໃຫ້ຕັດເອົາແຕ່ສ່ວນຍອດທີ່ມີຝັກຖົ່ວແດງຈັບຢູ່ ແລ້ວປະຕາກແດດປະມານ 3 ວັນ (ດີແທ້ແມ່ນຊອກຫາຜ້າລານມາປູກ່ອນ) ແລ້ວກໍ່ຫອບມາເປັນກອງໃສ່ຜ້າລານໃຊ້ໄມ້ຕີຜົນຜະລິດສະເລ່ຍຕໍ່ເຮັກ ຕາແມ່ນ1,5ໂຕນ.

- **ຄຸນປະໂຫຍດ:**
  - ແກ່ນຖົ່ວແດງສາມາດນໍາໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້ຫຼາຍຢ່າງເຊັ່ນ: ປຸງແຕ່ງອາຫານຄົນ ແລະ ສັດ ທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານ ອາຫານສູງ.
  - ຖົ່ວແດງເປັນພືດທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ ສາມາດເປັນພືດເສດຖະກິດໄດ້ (ເປັນສິນຄ້າ).
  - ຖົ່ວແດງມີຊີວະຝຸ່ນໜາແໜ້ນ ປົກຄຸມໜ້າດິນ ແລະ ຄວບຄຸມວັດສະພືດໄດ້ດີ.
  - ຖົ່ວແດງສາມາດ ສ້າງທາດອາຫານ ເພື່ອປັບປຸງດິນໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຂຶ້ນ.

3.2. ເຕັກນິກການປູກຖົ່ວແຮປ່ອຍຄັ່ງໃນພື້ນທີ່ໄຮ່ເຂົ້າ ແລະ ສາລີ

o ປະຕິທິນການປູກພືດ ແລະ ປ່ອຍຄັ່ງ

ກິດຈະກຳ / ເດືອນ	ລະດູແລ້ງ						ລະດູຝົນ					
	ຕຸລາ	ພະຈິກ	ທັນວາ	ມັງກອນ	ກຸມພາ	ມີນາ	ເມສາ	ພຶດສະພາ	ມິຖຸນາ	ກໍລະກົດ	ສິງຫາ	ກັນຍາ
ການປູກຕົ້ນໄມ້ຖົ່ວແຮ												
▪ *ການກຽມພື້ນທີ່ດິນ*												
▪ *ການປູກຕົ້ນໄມ້*												
ການເບິ່ງແຍງໄມ້												
▪ *ການປ່ອຍຄັ່ງ*												
ເກັບຜົນຜະລິດ ເຂົ້າໄຮ ແລະ ສາລີ	ເກັບກ່ຽວ			ກະກຽມ			ແຜນ		ກຳຈັດວັດຊະພືດ			ເກັບກ່ຽວ

o ການປູກຖົ່ວແຮປະສົມເຂົ້າໄຮ່

- ປູກເຂົ້າໄຮ່ ຕົ້ນເດືອນ 5 ສາກົນ.
- ໄລຍະຫ່າງຂອງລະຫວ່າງຕົ້ນຖົ່ວແຮ 2x2 ແມັດ, ຕົ້ນເຂົ້າ 30x30ຊັງຕີແມັດ, ຈຳນວນຕົ້ນເຂົ້າຢູ່ຫວ່າງຕົ້ນຖົ່ວແຮ 6 ຕົ້ນ.
- ອັດຕາແນວພັນຖົ່ວແຮ 3 ກິໂລ ຕໍ່ເຮັກຕາ (ໃສ່ຂຸມລະ3ແກ່ນ) ໄດ້ 2.500 ຂູມຕໍ່ເຮັກຕາ ຫຼື 5.000 ຕົ້ນຕໍ່ເຮັກຕາ.
- ລະດູການປູກຖົ່ວແຮ ປູກຕາມຫຼັງເຂົ້າໄຮ່ 2 ອາທິດ (15ມື້) ພາຍຫຼັງເສຍຫຍ້າຄັ້ງທີ່ 1 ສຳເລັດແລ້ວ ຖ້າປູກຊ້າເກີນໄປຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນຖົ່ວແຮຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ.

- ປູກຖົ່ວແຮປະສົມສາລີ

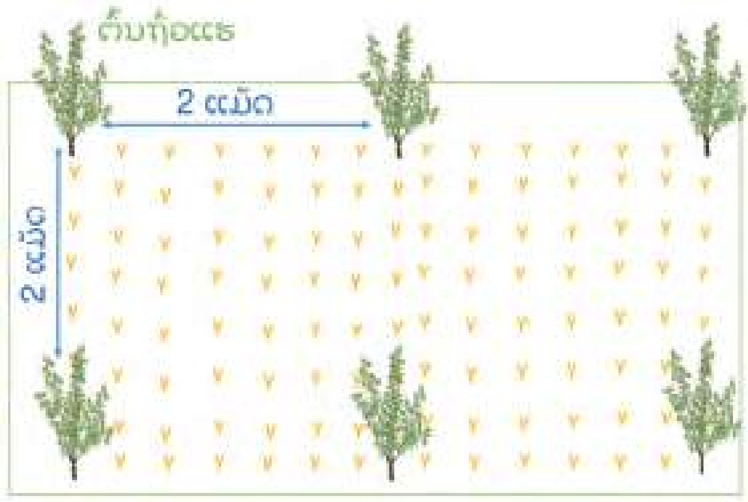

ຮູບ 8:ແຜນວາດການປູກຖົ່ວແຮສະຫຼັບກັບເຂົ້າໄຮ່

ຮູບ 9:ການປູກຖົ່ວແຮ ສະຫຼັບກັບການປູກເຂົ້າໄຮ່

- ປູກສາລີ ທ້າຍເດືອນ 4 ຫາ ຕົ້ນເດືອນ 5 ສາກົນ
- ໄລຍະຫ່າງຂອງລະຫວ່າງຕົ້ນຖົ່ວແຮ2x2ແມັດ, ເຂົ້າ25x30ຊັງຕີແມັດ, ສາລີ 70x70 ຊັງຕີແມັດ, ຈໍານວນຕົ້ນສາລີຕາມຫວ່າງຖົ່ວແຮ 3 ຕົ້ນ.
- ອັດຕາແນວພັນຖົ່ວແຮ 3 ກິໂລຕໍ່ເຮັກຕາ (ໃສ່ຂຸມລະ 3 ແກ່ນ) ໄດ້ 2.500 ຂູມຕໍ່ເຮັກຕາ ຫຼື 5.000 ຕົ້ນຕໍ່ເຮັກຕາ.
- ລະດູການປູກຖົ່ວແຮປູກຕາມຫຼັງສາລີ 2 ອາທິດ (15ມື້) ພາຍຫຼັງເສຍຫຍ້າຄັ້ງທີ່ 1 ສໍາເລັດແລ້ວ. ຖ້າປູກຊ້າເກີນໄປຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນຖົ່ວແຮຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ.

ຮູບ 10: ແຜນວາດການປູກຖົ່ວແຮສະຫຼັບກັບສາລີ

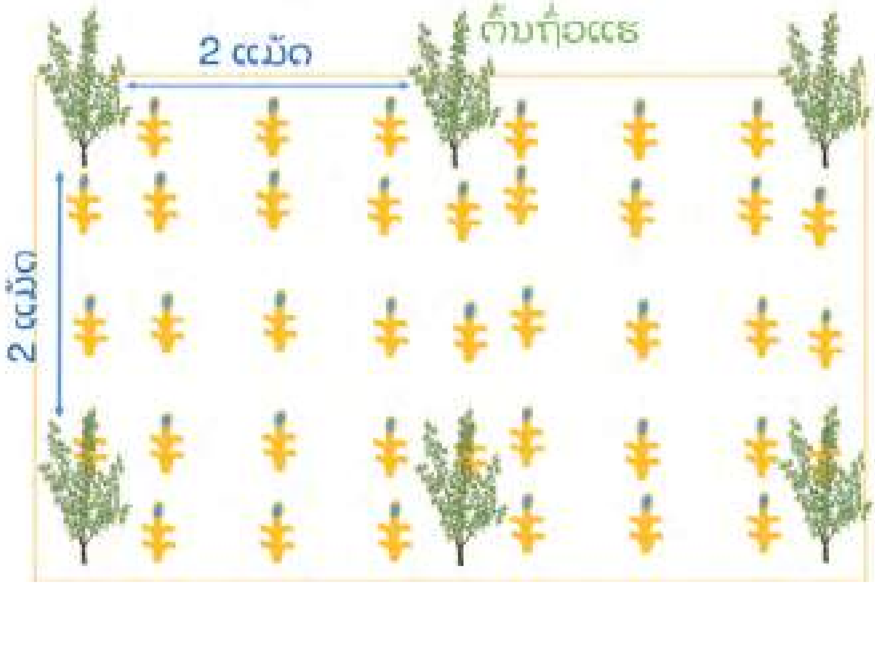

ຮູບ 11: ການປູກຖົ່ວແດງ ສະຫຼັບກັບສາລີ

- ການປ່ອຍຄັ່ງໃສ່ຕົ້ນຖົ່ວແຮ

- ຫຼັງຈາກປູກຖົ່ວແຮໄດ້ 6-10 ເດືອນ ກໍ່ສາມາດປ່ອຍຄັ່ງໃສ່ຕົ້ນຖົ່ວແຮໄດ້, ເມື່ອປູກຖົ່ວແຮໃນເດືອນ 5 ກໍ່ສາມາດປ່ອຍຄັ່ງໄດ້ໃນເດືອນ 10 ຫຼື ຖ້າບໍ່ທັນ ຫຼືຕົ້ນຖົ່ວແຮຍັງນ້ອຍຢູ່ ແມ່ນສາມາດປ່ອຍໃນເດືອນ 4-5 ຂອງປີຕໍ່ໄປ.
- ປີໜຶ່ງສາມາດປ່ອຍຄັ່ງໄດ້ 2 ເທື່ອ: ເທື່ອທີໜຶ່ງ ແມ່ນເດືອນ 4-5 ສາກົນ ພ້ອມການເກັບກູ້ຄັ່ງຄັ້ງທີໜຶ່ງ ແລະ ເທື່ອທີ ສອງ ແມ່ນເດືອນ 10-11 ສາກົນ ພ້ອມການເກັບກູ້ຄັ້ງທີສອງ.
- ວິທີປ່ອຍແມ່ນເອົາທ່ອນໄມ້ທີ່ມີແມ່ຄັ່ງມາຕັດເປັນທ່ອນສັ້ນປະມານ 10-15 ຊັງຕີແມັດ ແລ້ວມາມັດໃສ່ຕົ້ນຖົ່ວແຮສູງຈາກໜ້າດິນປະມານ 30 ຊັງຕີແມັດ.

ຮູບ12: ທ້ອນພັນຄັ່ງ ແລະ ການປ່ອຍຄັ່ງໃສ່ຕົ້ນຖົ່ວແຮ

o **ການບໍລະບັດຮັກສາຄັ່ງ**

ພາຍຫຼັງທີ່ປ່ອຍໄດ້ 15 ມື້ ແມ່ນໃຫ້ເອົາທ່ອນຄັ່ງນັ້ນອອກ ເພາະແມ່ຄັ່ງອອກໝົດແລ້ວ ຖ້າປະໄວ້ດົນຈະເຮັດໃຫ້ມີແມງໄມ້ສັດຕູພືດ ມາເຈາະທຳລາຍ.

o **ການເກັບກູ້ຄັ່ງ**

- ເມື່ອຄັ່ງອາຍຸໄດ້ 6 ເດືອນ ຫຼື 10 ເດືອນ ແມ່ສາມາດເກັບກູ້ໄດ້ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງເດືອນ 4-5 ແລະ ເດືອນ 10-11.
- ຫຼັງຈາກປ່ອຍຄັ່ງ ໃສ່ເຕັມຕົ້ນໄມ້ສຳລັບປ່ອຍຄັ່ງແລ້ວ ມັນຈະບໍ່ຮຽກຮ້ອງການເອົາໃຈໃສ່ຫຼາຍ ຈົນເຖິງເກັບເວລາເກັບກູ້ຄັ່ງ. ໃນການເກັບກູ້ຄັ່ງນັ້ນໃຫ້ຕັດເອົາກິ່ງໄມ້ທີ່ມີຄັ່ງໂອບຫຸ້ມຢູ່ເປັນທ້ອນ.
- ຄັ່ງຂູດອອກຈາກງ່າໄມ້ເອີ້ນວ່າ: ຂີ້ຄັ່ງ (ຄັ່ງດິບ) ປະກອບດ້ວຍຢາງໄມ້, ແມງຄັ່ງທີ່ນອນຢູ່ຮັງຄັ່ງ, ສີຄັ່ງ ແລະ ກິ່ງໄມ້.
- ຄັ່ງທີ່ຂູດອອກຈາກກິ່ງໄມ້ໃໝ່ໆ ມີຄວາມຊຸ່ມຫຼາຍ ແລະ ຕ້ອງປະໃຫ້ມັນແຫ້ງ ຫຼື ຕາກແດດໃຫ້ແຫ້ງກ່ອນຈຶ່ງເອົາຂາຍ.

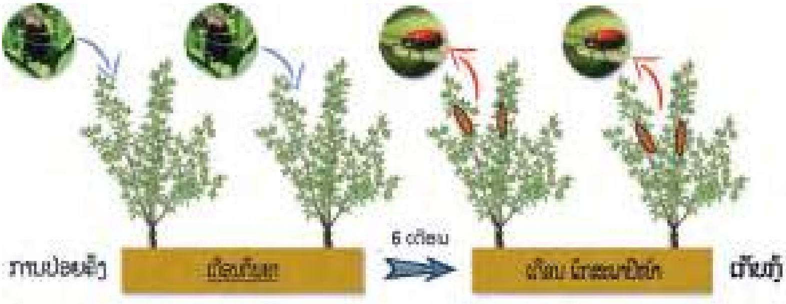

ຮູບ 13: ຕາກແດດຂີ້ຄັ່ງໃຫ້ແຫ້ງ

o **ຜົນປະໂຫຍດຈາກການປູກຖົ່ວແຮ**

ປູກເພື່ອບໍລິໂພກ ຫຼື ຂາຍ

- ຜົນຜະລິດແກ່ນແມ່ນແຕກຕ່າງກັນຈາກ 0.4 ຫາ 1.6 ໂຕນ/ເຮັກຕາ.
- ແກ່ນຖົ່ວແຮໃຫ້ຄຸນຄ່າທາງໂພຊະນາການສູງ (ບັນຈຸໂປຣຕີນ 24%) ແລະ ບໍລິໂພກຢ່າງແຜ່ຫຼາຍທົ່ວໂລກ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ປະເທດອິນເດຍ). ນອກຈາກນີ້, ຖົ່ວແຮຍັງສາມາດປະສົມກັບອາຫານໃຫ້ໝູກິນປະຈຳວັນໃນການລ້ຽງໝູທອມ.

ຜົນປະໂຫຍດ ຕໍ່ການຜະລິດຄັ່ງ

- ລຳຕົ້ນ, ງ່າກິ່ງກ້ານຖົ່ວແຮ ສາມາດປ່ອຍຄັ່ງໃສ່ໄດ້ເພື່ອຜະລິດຄັ່ງ.
- ຜົນຜະລິດຄັ່ງປ່ອຍໃສ່ຕົ້ນຖົ່ວແຮ ຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຄື: 500 ຫາ 4,000 ກິໂລ/ເຮັກຕາ ຂຶ້ນກັບ ໄລຍະຫ່າງ ສະພາບອາກາດ.
- ລາຄາຜົນຜະລິດຄັ່ງແຫ້ງ 18,000 ຫາ 45,000 ກີບຕໍ່ກິໂລ.

ຖົ່ວແຮ :ເປັນພືດປູກປະສົມຊະນິດໜຶ່ງທີ່ມີປະໂຫຍດໃຫ້ປະຊາຊົນເຮົາ

- ໃນທາມກາງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນລາຄາສິນຄ້າຕ່າງໆ ແລະ ດິນຟ້າອາກາດປ່ຽນແປງ ການປູກພືດປະສົມປະສານຫຼາກຫຼາຍຊະນິດຈິ່ງເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນທີ່ສຳຄັນໜຶ່ງແກ່ຊາວກະສິກອນ.
- ຖົ່ວແຮ (Cajanus cajan) ແມ່ນພືດຕະກູນຖົ່ວປະເພດໜຶ່ງທີ່ຄົນ ແລະ ສັດສາມາດບໍລິໂພກ ແລະ ກິນແທນອາຫານໄດ້.
- ສາມາດຜະລິດຄັ່ງ ຫຼື ແມ່ຄັ່ງ ພ້ອມດຽວກັນນີ້ຖົ່ວແຮຍັງສາມາດເປັນພືດທີ່ໃຫ້ຮົ່ມ, ເປັນພືດຄຸມດິນ ຫຼື ປ້ອງກັນລົມໄດ້.
- ຖົ່ວແຮຍັງສາມາດປັບປຸງດິນ ຈາກຮາກຖົ່ວແຮທີ່ດູດເອົາທາດ ອາຊົດ ດ້ວຍ Rhizobium.

o **ຜົນປະໂຫຍດຈາກຄັ່ງ.**

ປະໂຫຍດຈາກສີຂອງຂີ້ຄັ່ງ

- ສີແດງຈາກຄັ່ງໃຊ້ເປັນຢາປົວພະຍາດເລືອດຈາງ.
- ໃຊ້ເປັນສີຍ້ອມຜ້າ (ຜ້າໄໝ, ຜ້າຂົນສັດ).
- ໃຊ້ເປັນສີແຕ່ງອາຫານເຊັ່ນ: ເຂົ້າໜົມ, ເຂືອບໝາກໄມ້ ບໍ່ມເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ຜູ້ບໍລິໂພກ.
- ໃຊ້ເຮັດເປັນສີເຄື່ອງສຳອາງ ເຊັ່ນ: ລິດສະຕິກ, ນ້ຳສີທາເລັບ.

ປະໂຫຍດຈາກຂີ້ຄັ່ງ

- ໃຊ້ເປັນສີ (ເຮັດສະແລັກ) ທາໄມ້ເຄື່ອງເຟີນີເຈີ, ປະຕູ...ເຮັດໃຫ້ເປັນເງົາງາມ.
- ໃຊ້ເຂົ້າໃນຂັ້ນຕອນການຜະລິດເຄື່ອງປະດັບເຊັ່ນ: ເປັນກາວຕິດເພັດພອຍ.
- ໃຊ້ເຮັດແຜ່ນສຽງ, ແຜ່ນຊີດີ, ເປັນແຄບຊູນໃສ່ຢາປົວພະຍາດ.

ຢູ່ ສປປລາວ ນຳໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກຂີ້ຄັ່ງມີຄື:

- ໃຊ້ເປັນກາວຕິດເຄື່ອງມື ຜະລິດກະສິກຳເຂົ້າກັນເຊັ່ນ: ດ້າມຈົກ, ສຽມ ແລະ ດ້າມພ້າ, ອື່ນໆ.
- ໃຊ້ສີແດງຂອງຄັ່ງຍ້ອມຝ້າຍ ແລະ ໄໝ ເປັນຢູ່ລາວ ແລະ ພາກອີສານຂອງໄທ.

3.3. ການປູກຖົ່ວ Crotalaria (ປໍເທືອງ) ກ່ອນການປູກຖົ່ວເຫຼືອງ ຢູ່ເຂດພູພຽງຊຽງຂວາງ

ເຕັກນິກການປູກຖົ່ວ Croatalaria (ປໍເທືອງ) ກ່ອນການປູກຖົ່ວເຫຼືອງ ເປັນເຕັກນິກໜຶ່ງ ເພື່ອເປັນການນຳໃຊ້ຖົ່ວ ປໍເທືອງ ເຂົ້າໃນການຈັດການລະບົບການປູກພືດ ແບບຫຼຸດຜ່ອນການກຳຈັດວັດສະພືດທີ່ນຳໃຊ້ສານເຄມີ ແລະ ເພີ່ມຄວາມສົມບູນໃຫ້ດິນດີຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ລະບົບການປູກພືດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ປໍເທືອງຈັດຢູ່ໃນພືດຕະກຸນຖົ່ວ ມີລະບົບຮາກຝອຍຮາກປໍເທືອງມີເປົ້າຈຸລິນຊີ (Bio-pump) ທີ່ສາມາດດຶງດູດທາດໄນໂຕເຈນ (N) ໃນອາກາດມາສະສົມໃນຮາກພືດ, ຫຼັງຈາກໄຖກົບພືດ ແລະ ຜ່ານຂະບວນການຍ່ອຍສະຫຼາຍຂອງຈຸລິນຊີ, ທາດໄນໂຕ. ປໍເທືອງອາຍຸ 45-55 ວັນ, ຊ່ວງອອກດອກເຕັມທີ່ ແລະ ເປັນຊ່ວງທີ່ສະສົມທາດອາຫານສູງສຸດ.

o **ປະຕິທິນ ການປູກຖົ່ວ Crotalaria (ປໍເທືອງ) ຕໍ່ເນື່ອງດ້ວຍການປູກຖົ່ວເຫຼືອງ**

ກິດຈະກຳ	ເດືອນ											
ໄຖດິນ												
ຄາດດິນ												
ປູກປໍເທືອງ ຫວ່ານ												
ຕຸບຕົ້ນປໍເທືອງ												
ຫວ່ານຖົ່ວເຫຼືອງ												
ເກັບກ່ຽວຖົ່ວເຫຼືອງ												

- **ການກຽມພື້ນທີ່**

  ໄຖດິນແລ້ວປະໄວ້ 10-15 ວັນ ເພື່ອທຳລາຍວັດສະພືດ ຈາກນັ້ນກໍ່ຄາດດິນໂດຍນຳໃຊ້ຄາດດິນ ແຂ້ວຄາດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ດິນມີຄວາມພຸຍຸ່ຍ ແລະ ມີຫວ່າງອາກາດ ເພາະມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການແຕກງອກ ແລະ ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຕົ້ນອ່ອນ.

- **ປູກປໍເທືອງ (ຫວ່ານ)**

  ການປູກ: ປູກດ້ວຍນຳໃຊ້ວິທີການຫວ່ານ ໂດຍນຳໃຊ້ເຄື່ອງຫວ່ານເມັດແບບໃສ່ກັບລົດໄຖຍ່າງຕາມ ແລະ ແບບເຄື່ອງໃຊ້ແຮງງານຄົນຫວ່ານ ໂດຍໃຊ້ປະລິມານແນວພັນ 50 ກິໂລ/ເຮັກຕາ.

ຮູບ 14: ເຄື່ອງຫວ່ານເມັດພັນ ແບບໃຊ້ກັບລົດໄຖຍ່າງຕາມ ແລະ ແບບໃຊ້ແຮງຄົນ.

ຮູບ 15: ຖົ່ວ Crotalaria juncea (ປໍເທືອງ) ຫລັງຫວ່ານ.

- **ການທັບຕົ້ນຖົ່ວ Crotalaria (ປໍເທືອງ).**
  ເມື່ອຖົ່ວ Crotalaria (ປໍເທືອງ) ປູກໄດ້ 45-55 ວັນ ຫຼື ບໍ່ໃຫ້ເກີນ 70 ວັນແມ່ນໄລຍະເວລາທີ ປໍເທືອງ ຊ່ວງອອກດອກເຕັມທີ່ ແລະ ເປັນຊ້ວງທີ່ສະສົມທາດອາຫານສູງສຸດ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນສານເຄມີ ແລະ ຕົ້ນທືນການຜະລິດໂດຍບໍ່ໄຖບໍ່ຄາດດິນອີກ ໂດຍການໃຊ້ລົດໄຖນາເດີນຕາມຫຼືລົດໄຖໃຫ່ຍ ທີ່ຕິດດ້ວຍລູກກີ້ງທັບຖົ່ວ ປໍເທືອງ ສາມາດປູກຖົ່ວເຫຼືອງໄດ້ເລີຍ.

ຮູບ16: ລູກກີ້ງທັບຖົ່ວ ຫຼື ຫຍ້າ ໃຫ້ຕາຍໄດ້ໂດຍບໍ່ໄດ້ນໍາໃຊ້ສານເຄມີ.

o **ການປູກຖົ່ວເຫຼືອງ (ດ້ວຍການຫວ່ານ).**

ຫລັງທັບຕົ້ນຖົ່ວ Crotalaria (ປໍເທືອງ) ແລ້ວ ຈະຫວ່ານຖົ່ວເຫຼືອງທັນທີ ໂດຍນໍາໃຊ້ ປະລິມານແນວພັນຖົ່ວເຫຼືອງ ໃຊ້ອັດຕາການປູກແມ່ນ 80-90kg/ha ຫວ່ານໃນ ເດືອນ 9 ໂດຍນໍາໃຊ້ ເຄື່ອງຫວານເມັດ ທີໃຊ້ກັບລົດໄຖເດີນຕາມ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ ແຮງງານຄົນ. ການປູກຖົ່ວເຫຼືອງທີ່ດີແມ່ນຍັງເປັນແນວພັນທ້ອງຖິ່ນ (ແນວພັນທີ່ມີອາຍຸສັ້ນ ແລະ ປານກາງ ອາຍຸ 75 ຫາ 90 ວັນ) ນີ້ເປັນການຊອກວິທີຫຼຸດຄວາມສ່ຽງໃນການສູນເສຍ ໃນການປູກຖົ່ວເຫຼືອງແມ່ນໃນຊ່ວງເລີ່ມຕົ້ນຂອງການປູກ (ເດືອນ 6-7; ເກັບກ່ຽວໃນຊ່ວງລະດູຝົນຄືໃນເດືອນ 8-9) ມີບັນຫາໃນການເວລາເກັບຖົ່ວເຫຼືອງຈະ ຖືກຝົນເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຕົກຕໍ່າ ແລະ ຈະມີບັນຫາໃນການກະກຽມດິນແບບດັ່ງເດີມ (ການໄຖ່ດິນ) ຢູ່ໄລຍະເດືອນ 8-9 ແມ່ນຈະມີຝົນຕົກຫຼາຍເຮັດໃຫ້ນໍ້າຂັງ ບໍ່ສາມາດໄຖດິນໄດ້.

ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມາປູກຖົ່ວເຫຼືອງຢູ່ຕົ້ນເດືອນ 09 (ກັນຍາ) ນີ້ ແມ່ນຈະໄດ້ເກັບກ່ຽວຢູ່ ໃນເດືອນ 11 (ພະຈິກ) ຈະເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຂອງຖົ່ວເຫຼືອງໄດ້ຮັບຜົນດີ ຍ້ອນບໍ່ຖືກຝົນ.

ຮູບ 26: ຮູບວັດສະດຸ ປະສົມສານໄລ່ແມງໄມ້

o **ການດູແລຮັກສາ**

ຕິດຕາມການແຕກງອກ,ມີ ການປູກສາມຄືນ, ກຳຈັດວັດສະພືດ ແລະ ແມງໄມ້ສັດຕູພືດ ເມື່ອສັງເກດເຫັນສັດຕູພືດ ມາ ທຳລາຍ, ຖ້າປະກົດເຫັນແມ້ງໄມ້ ມາທຳລາຍເຮົາໄດ້ນຳໃຊ້ສູດ ຄັບໄລແມ້ງໂດຍໃຊ້ວິທີປອດໄພທີ່ສຸດຄື: ນ້ຳໃຊ້ນ້ຳຢາລ້າງຖ້ວຍ (ຊັນໄລກາໝາກໝາວ) 1 ລິດ + ນ້ຳສົ້ມສາຍຊູ 1ລິດ + ນ້ຳມັນພືດ1ລິດ + ນ້ຳ 7ລິດ= ອັດຕາສວນ 10ລິດ ສີດໃຫ້ທົ່ວ, ຫຼັງຈາກນັ້ນລໍຖ້າເກັບກ່ຽວ

o **ເກັບກ່ຽວ**

ເກັບກ່ຽວເມື່ອສັງເກດເຫັນວ່າມີຄວາມເໝາະສົມການແກ່ຂອງຖົ່ວເຫຼືອງ ແລະ ອາຍຸຖົ່ວ ບໍ່ໃຫ້ແກ່ເກີນໄປຈະເຮັດໃຫ້ໝາກແຕກ ວິທີການຕັດຖ້າເຮັດໃນຈຳນວນຫລາຍເຮົາສາມາດໃຊ້ ເຄື່ອງຈັກຕັດແບບເຄື່ອງຕັດຫຍ້າເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນແຮງງານ ຫຼັງຕັດແລ້ວປະໄວ 2 ຫາ 3 ແດດ ແລ້ວກໍ່ຮອບມາກ້ອງໃສ່ຜາບັດແລ້ວກໍ່ຕີໂດຍໃຊ້ແຮງງານຄົນ ຫຼື ໃຊ້ເຄື່ອງຝາດເຂົ້າຂະໜາດນ້ອຍ ປັ່ນເອົາກໍ່ໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງໃຊ້ຄວາມແຮງປັ່ນບໍ່ແຮງເກີນໄປ ການເກັບກ່ຽວຖົ່ວເຫຼືອງຢູ່ທີ່ນີ້ ແມ່ນໃຊ້ 2 ວິທີດັ່ງນີ້:

- ໃຊ້ຈັກຈັດຫຍ້າ (ປ່ຽນຕະໝາງຮອງ) ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນແຮງງານໃນການຕັດຕົ້ນຖົ່ວເຫຼືອງ!
- ໃຊ້ເຄື່ອງປັ່ນເຂົ້າ ຫຼື ຖັບດ້ວຍມື ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ເມັດຖົ່ວເຫຼືອງ.

o **ຄຸນປະໂຫຍດຂອງປໍເທືອງ**

- ຊ່ວຍປັບປຸງບຳລຸງດິນເພີ່ມທາດອາຫານແກ່ພືດ ໂດຍສະເພາະ ທາດໄນໂຕເຈນ (N), ປະຫຍັດຕົ້ນທຶນໃນການໃສ່ຝຸ່ນ ຝຸ່ນເລັ່ງ ໂດຍສະເພາະຝຸ່ນຍູເລຍ (Urea).
- ເພີ້ມທາດອິນຊີວັດຖຸໃນດິນສູງຂື້ນ ປະມານ 0.15-0.25% ຕໍ່ການໄຖກົບ 1 ຄັ້ງ, ເຮັດໃຫ້ດິນອຸດົມສົມບູນດີຂື້ນເລື້ອຍໆ.
- ຊ່ວຍຍົກສະມັດທະພາບຜົນຜະລິດສູງຂື້ນ ຈາກເດີມຫຼາຍກວ່າ 10 %.
- ຊ່ວຍໃນການອະນຸລັກຮັກສາດິນດ້ວຍການຍຶດເກາະປົກຄຸ້ມບໍ່ໃຫ້ໜ້າດິນຖືກການເຊາະລ້າງໜີ.
- ຊ່ວຍປັບປຸງໂຄງສ້າງຂອງດິນໃຫ້ດີຂື້ນ,ດິນຟູຜຸ່ຍ, ແລະ ດູດຊຶມນໍ້າໄດ້ດີ.
- ຊ່ວຍໃນການປ້ອງກັນກຳຈັດວັດສະພືດອື່ນໆ, ເມື່ອປໍເທືອງຈະເລີນເຕີບໂຕ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

1. ໂຄງການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ສົ່ງເສີມຊາວບ້ານ (FORCOM) ເດືອນ ກັນຍາ2006 ປື້ມຂ່າວສານ ກ່ຽວການຜະລິດຄັງ.
2. ໄຊຍາເດດ ນໍລະສິງ ປີ 2009 , ສຶກສາວິທີການລ້ຽງຄັ່ງ ຂອງຊາວກະສິກອນ ໃນເຂດບ້ານ ຫ້ວຍເຫຼັກ, ເມືອງງອຍ ແຂວງຫຼວງພະບາງ.
3. ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ/ສູນນິເວດກະສິກຳ ປີ 2012: ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຫຼັກການນຳໃຊ້ເຕັກນິກນິເວດກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ຢູ່ ສປປລາວ.
4. ສູນພັດທະນາທີ່ດິນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ຝຸ່ນ (ພດຄຝ) ປີ 2018 ການປູກປໍເທືອງເພື່ອປັບປຸງບຳລຸງດິນ.
5. ອາຈານ ປອ ອະຍຸດ ຄົງປັນ ປີ 2015 ການປູກຖົ່ວປັບປຸງດິນໄດ້ແທ້ບໍ. ສຳນັກວິຊາການຊັບພະຍາກອນການກະເສດ ຈຸລາລົງກອນ ມະຫາວິທະຍາໄລ.
6. Grendinning. A et al ປັບປຸງຊີວິດການເປັນໃນເຂດຜູ້ດອຍ ສປປລາວເຫຼັ້ມ 2 ທາງເລືອກແລະ ໂອກາດ 2005, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ສຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ປກ, ກອງສົ່ງເສີມ ກປ

ນັບຕັ້ງແຕ່ເດືອນມີນາ ປີ2018, ອົງປະກອບພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງຊົນນະບົດກະຊິກໍາຂະໜາດນ້ອຍ (SARI) ຂອງແຜນງານພັດທະນາເຂດເນີນສູງພາກເໜືອ (NUDP) ແລະ ໂຄງການສົ່ງເສີມການປະຕິບັດເຕັກນິກນິເວດກະສິກໍາ (EFICAS) ພາຍໃຕ້ການສະໜັບສະໜູນດ້ານທຶນຈາກອົງການພັດທະນາຂອງຝຣັ່ງ (AFD) ແລະ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອແນໃສ່ເປົ້າໝາຍການພັດທະນານິເວດກະສິກໍາແບບຍືນຍົງ (Agro-Ecological) ແລະ ວຽກງານການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງ (Watershed Management) ເຊິ່ງເປັນພາກສ່ວນຫຼັກໃນເປົ້າໝາຍການພັດທະນາຄວາມສາດມາໃນການຄຸ້ມຄ້ອງ ແລະ ບົວລະບັດຮັກສາໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນເຂດຊົນນະບົດແບບຍືນຍົງໃນແຂວງເປົ້າໝາຍຄື: ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ແຂວງຫົວພັນ ແລະ ແຂວງຜົ້ງສາລີ.

ນອກເໜືອຈາກນັ້ນ, ການປະກອບສ່ວນຂອງສອງອົງປະກອບຂອງແຜນງານພັດທະນາເຂດເນີນສູງພາກເໜືອ ແມ່ນເພື່ອ:

- o ແນໃສ່ຄວາມຍືນຍົງໃນການ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບົວລະບັດຮັກສາໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂະໜາດນ້ອຍທີ່ມີໃນປະຈຸບັນຂອງອົງປະກອບພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງຊົນນະບົດກະຊິກໍາຂະໜາດນ້ອຍ (SARI).
- o ພັດທະນາເຕັກນິກວິສະວະກໍາໃນການຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງ (Bio-engineering/Watershed Protection) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການປະຕິບັດການພັດທະນາກະສິກໍາແບບຍືນຍົງກັບໃຫ້ກົງກັບແຕ່ລະລະດູການ.
- o ສົ່ງເສີມການສ້າງແຮງຈູງໃຈໃນການການພັດທະນານິເວດກະສິກໍາທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ຍືນຍົງ.
- o ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ພະນັກງານກຸ່ມບ້ານ, ພະນັກງານພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ (PAFO), ພະນັກງານຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ(DAFO) ເພື່ອແນ່ໃສ່ການການປົກປັກຮັກສາໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ເອກະສານສະບັບນີ້ເປັນພຽງໝາກຜົນຂອງທີມງານຈາກທັງສອງອົງປະກອບໃນທາງທິດສະດີ ແລະ ພາກປະຕິບັດເຊິ່ງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ຮ່ວມມືຈາກພາກສ່ວນພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ (PAFO), ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ (DAFO) ເຊິ່ງກໍຄືພະນັກງານ, ໂຄງການ ແລະ ສະຖາບັນການສຶກສາ.

Northern Uplands Development Programme (NUDP)
National Coordination Office
Ministry of Agriculture and Forestry
P.O. Box 811
Vientiane Capital 01000
Lao PDR
T. + 856 21 263 209
E. nudpnpco@gmail.com
W. www.nudplao.org

EFICAS Project
Department of Agricultural Land Management (DALaM)
Ministry of Agriculture and Forestry
P.O. Box 3310
Vientiane Capital 01000
Lao PDR
T: +856 21 771288
E: eficas.laos@gmail.com
W: www.eficas-laos.net